

عنوان مقاله:

بررسی ویژگیهای ساختاری و تزئینی قرآن شماره ۱۱۲ محفوظ در موزه آستان قدس رضوی

محل انتشار:

سومین همایش ملی نقش خراسان در شکوفایی هنر و معماری ایرانی-اسلامی (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

لیلا غنی زاده - کارشناس ارشد پژوهش هنر، مدرس گروه نقاشی موسسه آموزش عالی فردوس مشهد.

فاطمه کاتب - استاد گروه پژوهش هنر، دانشگاه الزهرا تهران.

خلاصه مقاله:

کتاب آرایبی به عنوان یکی از هنرهای پررونق تمدن اسلامی محسوب میشود که رشد و تحول آن متأثر از اعتبار و جایگاه قرآن کریم در بین مسلمانان است. تا جایی که در طول ۱۴۰۰ سال از نزول کلام وحی هیچ کتابی بدین اندازه استنساخ نشده است. قرآنها در ابتدا عاری از تزئینات بودند و به تدریج مزین به آرایه های تزئینی شدند. در هر دوره ای تذهیب از ویژگیهای خاصی برخوردار بوده است، در این بین زیباترین و ظریف ترین تذهیب های قرآنی مربوط به عصر صفوی است. قرآنها ایندوره از حیث هماهنگی اصولی رنگ و نقش قابل بررسی هستند. برخی از نسخ نفیس دوره صفویه در موزه آستان قدس رضوی به عنوان گنجینه ای بینظیر نگهداری میشوند. قرآن شماره ۱۱۲ از جمله قرآنها نفیس این دوره و محفوظ در موزه آستان قدس رضوی است. پژوهش حاضر با هدف بررسی و مطالعه قرآن مذکور، از حیث ساختار، تزئینات و رنگ میباشند. سوالات پژوهش عبارتند از: تذهیب قرآن مورد مطالعه به لحاظ ساختار شکلی دارای چه خصوصیات است؟ تزئینات به کار رفته، نقوش و رنگ در قرآن مذکور چه خصوصیات دارند؟ روش تحقیق توصیفی تحلیلی برای این پژوهش مناسب به نظر می رسد. شیوه جمع آوری اطلاعات و داده ها به صورت کتابخانهای و میدانی بوده است. نتیجه حاصل از این پژوهش نشان میدهد در قرآن ۱۱۲ به عنوان نمونه ای از قرآنها دوره صفویه شاهد افزایش صفحات تزئینی نسبت به گذشته و افزایش عرض کمند هستیم. همچنین دو ردیف طرح دالبری در تزئینات کمند را مشاهده میکنیم. از این رو با توجه به افزایش تزئینات، فضای اختصاص یافته به متن محدودتر شد. همچنین نقوش ختایی هم پای نقوش اسلیمی جایگاه ویژه ای پیدا کردند. کاربرد برخی از انواع اسلیمی به وفور به چشم میخورد. سطوح رنگهای مختلف در دوره صفویه و در نتیجه قرآن مذکور افزایش یافتند اما همچنان لاجوردی و طلایی رنگهای اصلی در قرآن آرایبی هستند.

کلمات کلیدی:

قرآن آرایبی، ساختار، تذهیب، صفویه، موزه آستان قدس رضوی.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1486192>

